

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Sikkerhet og beredskap

Formål og bakgrunn

Formålet med UiOs beredskap er å sørge for at universitetet er og oppfattes som trygt og sikkert for studenter, ansatte og besøkende. Universitetet har sentral beredskapsplan for universitetet som helhet, og lokale beredskapsplaner for fakulteter og museer. Ansvar for beredskap er plassert i linjen med universitetsdirektøren som beredskapsansvarlig for universitetet samlet, mens dekaner er beredskapsansvarlig for sitt respektive fakultet og museumsdirektørene for museer.

22.juli-kommisjonen påpeker at organisasjonskart, gode planer og øvelser ikke er nok i seg selv for å takle en reell krise. Kommisjonen fant følgende hovedårsaker til at samfunnets beredskap sviktet på flere punkter 22.7.2011:

- *Evnen til å erkjenne risiko og ta lærdom av øvelser har vært for liten.*
- *Evnen til å gjennomføre det man har bestemt seg for, og til å bruke planene man har utviklet, har vært for svak.*
- *Evnen til å koordinere og samhandle har vært mangelfull.*
- *Potensialet i informasjons- og kommunikasjonsteknologi har ikke vært godt nok utnyttet.*
- *Ledelsens evne og vilje til å klargjøre ansvar, etablere mål og treffe tiltak for å oppnå resultater har vært utilstrekkelig.* (22. juli-kommisjonens rapport, s. 16)

Dette er konklusjoner UIO vil lære av og legge til grunn for planer for styrket beredskap. Universitetet ser at det er potensial for forbedringer, og planlagte tiltak bunner i dette.

Til grunn for våre tiltak ligger behovet for god ledelse og beredskapskultur.

Tiltak

UiO skal forbedre beredskap gjennom:

- Sentral beredskapsgruppe møtes regelmessig for å følge opp arbeid med årsplaner, planlegging og gjennomføring av øvelser og generelt arbeid med all beredskap.
- Beredskap gjøres til en del av de generelle lederopplæringsprogrammer ved UiO.
- Det gjennomføres kurs og øvelser i beredskap, både sentralt og på enhetsnivå.
- Øvelser og analyser dokumenteres og evalueres for å sikre lukking av risikoavvik i prioritert rekkefølge, bidra til felles læring, riktig ansvarsfordeling, bedre rutiner og et relevant planverk.
- Det utarbeides en enkel og lett forståelig "ABC om beredskap", og utarbeidelse av opplegg for gjennomføring av interne kurs.

- Det utarbeides en 3-årsplan for beredskap, som beskriver beredskaps- og sikkerhetsmål, satsingsområder og konkrete gjennomføringstiltak.
- Alle enheter skal ha et oppdatert planverk etter fastsatt mal publisert på enhetens egne lokale nettsider.
- Det gjennomføres ROS-analyser der dette er aktuelt.
- IKT inkluderes på en bedre måte i UiOs beredskapsplaner.
- UiOs samarbeid og dialog med eksterne aktører som DSB, politi, brannvesen, helsetjenesten og andre universiteter og høyskoler videreføres og styrkes.
- Samarbeid med Beredskap og redningsetaten i Oslo kommune, og deltakelse i deres beredskapsforum

Beredskap

Beredskap kan defineres som planlegging og forberedelser av tiltak for å unngå, begrense eller håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte. Det er alle tekniske, operasjonelle og organisatoriske tiltak som hindrer at en inntrådt faresituasjon utvikler seg til en ulykkessituasjon, eller som hindrer eller reduserer skadevirkningene av inntrådte ulykkessituasjoner. Det er også det organisatoriske og utstyrmessige opplegg som tas i bruk når et risikomoment har materialisert seg.

Beredskap på UiO

UiO skal være et trygt sted å studere, arbeide og besøke. Vår beredskap skal forebygge uønskede hendelser og gjøre universitetet i stand til å takle eventuelle hendelser slik at krise unngås. Beredskapen ved UiO følger de sentrale beredskapsprinsippene - nærhet, liket, ansvar og samvirke. UiOs beredskap har som formål at en uønsket hendelse ikke eskalerer til en krise, eller begrense krisens omfang eller skadevirkningene av den. Den enkelte leder og medarbeider skal gjøres i stand til å ta gode avgjørelser og handle riktig hvis det oppstår en krise. Derfor er øvelser et viktig tiltak for å utvikle ferdigheter.

Brannsikkerhet utgjør et særskilt viktig beredskapsområde for en så stor arbeidsplass som UIO.

God beredskap er i høyeste grad et spørsmål om kultur og holdninger. Beredskapsansvaret følger linjen i organisasjonen, av denne grunn er det avgjørende at lederne går foran med en bevisst holdning til beredskap i sitt ansvarsområde. Regelmessige øvelser er med på å skape gode holdninger til beredskap.

UIO må forholde seg til det generelle trusselbilde som PST og Politiet fastlegger. Det er likevel behov for kontinuerlig etterprøving av situasjonen for Universitetet i dette bildet. Blant annet av denne grunn ønsker UIO tettere kontakt med PST og Politi.

Beredskapsplaner på UiO

Sentral beredskapsplan omfatter hele universitetet. Planen inneholder oversikt over den sentrale beredskapsorganisasjonen, varslingslister, generelle beredskapsprosedyrer, plan for krisekommunikasjon, oversikt over egne enheter med varslingslister og liste over eksterne aktører som UIO samarbeider med.

Beredskapsplanen inneholder også elleve ulike tiltakskort for uønskede hendelser. Disse inneholder forslag til tiltak i ulike krisefaser og fungerer som sjekklister ved krisehåndtering. Kortene er delt inn i rutiner for varsling/informasjon, tiltak og etterarbeid/rapportering, samt hvem som er ansvarlig for å overholde de ulike rutinene. I tillegg til tiltakskort for brann, skadeverk, personskaade og andre lokale hendelser, har UiO også utarbeidet et tiltakskort for pandemi. Det vurderes til enhver tid om det er behov for å supplere tiltakskortene.

UiO har lokale beredskapsplaner for alle fakulteter og museer. Disse planene har samme mal som den sentrale planen.

Vakt og alarmsentralen er normalt den første som varsles ved hendelser. Vaktcentralens telefonnummer, **22 85 66 66**, er viktig å kunne både for studenter og ansatte ved UiO. Teknisk avdeling vil vurdere forsterket informasjon om vaktcentralen rundt på bygningsmassen til UiO, og om bygningene er tilfredsstillende merket med navn og betegnelse.

Ved uttrykning fra nødetatene, er det etablert gode rutiner mellom nødetatene og vaktcentralen for å sikre god tilgjengelighet ved uttrykning til universitetet.

IKT

IKT er et viktig aspekt ved beredskap og krisehåndtering. USIT har egen sikkerhetshåndbok, med strenge retningslinjer og prosedyrer for å verne om IKT-strukturen.

Moderne teknologi gir langt flere muligheter for bedre organisering, forebygging, skadebegrensning og ikke minst varsling, enn for få år siden. Dette potensialet er ikke fullt ut utnyttet ved UiO. Tiltak som er aktuelle å vurdere er talevarslingsanlegg, applikasjoner på smarttelefoner, automatisk telefonvarsling m.m.

Det hjelper ikke med gode IKT-systemer om ikke kommunikasjonen er god internt og eksternt. Kommunikasjon er nøkkelen til å håndtere en krisesituasjon. UiO arrangerer et beredskapsseminar for kommunikasjonsarbeidere ved UiO for å etablere en felles forståelse og kultur for beredskap. Det er lederens ansvar å tilrettelegge for god informasjon – både i linjeorganisasjonen og opp mot samfunnet for øvrig.

Ekstremvær

Klimaendringer kan også medføre mer ekstremvær. Er UiO forberedt på dette? Det finnes beredskapsordninger knyttet til strøm og vannavbrudd. Det er pr. d.d ikke spesielle tiltak knyttet til ekstremvær, bortsett fra at Teknisk avdeling er knytte direkte til Meteorologisk Institutt. Det bør vurderes nærmere om det bør gjennomføres en egen risikoanalyse knyttet til ekstremvær.

Studenter

I tråd med ansvarsprinsippet innen beredskap, er det enhetene selv som må sørge for at studentene settes inn de sentrale og lokale beredskapsforhold og varslingsrutiner.

For å styrke studentenes involvering i beredskap og holdningsskapende arbeid, er deltakelse i sentral og lokal beredskapsorganisasjon en mulighet. Studentene deltar i andre sammenhenger, så representativ deltakelse i beredskapsarbeid kan gagne både studentene selv og UiO som sådan.

Vi vil også vurdere å trekke studentorganisasjonen mer med i øvelser og holdningsskapende arbeid på UiO.

Utenlandsopphold

I forbindelse med studiereiser eller annet opphold utenfor UiO av studenter og ansatte, gjelder beredskapsplan for den lokale enhet hvor disse befinner seg. Det er behov for å evaluere om tilstrekkelig informasjon gis vedr beredskap og sikkerhet, ved studie eller arbeidsopphold utenfor UiO.

Øvelser

Beredskapsplaner har ingen verdi om det ikke finnes kunnskap om, og evne til å gjennomføre disse (22. juli-kommisjonens rapport). Dette oppnås kun gjennom gode øvelser. Øvelser gir også UiO anledning til å søke kunnskap fra, og samarbeide med, eksterne aktører. Slik blir ansatte bevisst sitt eget ansvar ved hendelser/kriser, og gjøres kjent med egen enhets beredskap og aktuelle risikofaktorer. Riktige prosedyrer før, under og etter kriser skal være øvet og kjent for alle.

UiO arrangerer beredskapsøvelse i desember inneværende år. Denne vil konsentrere seg om kommunikasjon og ledelse.

Beredskapsansvar og organisasjon

Den sentrale beredskapsgruppen ved UiO er ledet av universitetsdirektøren. Den operative beredskapsledelse ligger hos teknisk direktør. Den sentrale beredskapsgruppen består i tillegg av HR direktør, studiedirektør, kommunikasjonsdirektør, hovedverneombud og sikkerhetsrådgiver. Gruppen innkalles ved større krisehendelser eller på initiativ fra en eller flere av gruppens medlemmer. Lokale ledere har for øvrig et spesielt ansvar for beredskap og beredskapsarbeid ved egen enhet.

ROS-analyser

Risiko- og sårbarhetsanalyser skal foretas regelmessig ved UiO, og beredskapsplaner skal bygge på risikovurderinger og kriseøvelser (regjeringens tildelingsbrev for UiO for 2012, kap.4.4 s.10). Teknisk avdeling har de siste tre år gjennomført ROS-analyser for UiOs bygningsmasse, herunder fakulteter og museer. På bakgrunn av den oppsummerende rapportens anbefalinger vil TA og de analyserte enhetene i samarbeid sørge for at alle risikoavvik behandles og lukkes i prioritert rekkefølge.

Nye ROS-analyser vil gjøres regelmessig og ved behov, som i forbindelse med større arrangementer eller store byggeprosjekter. Fakulteter og museer skal kunne gjennomføre mindre analyser for egen virksomhet ved behov. ROS-analyser vil gjennomføres med ekstern bistand for å sikre en uholdt og faglig kompetent planlegging, gjennomføring, lukking og dokumentasjon.

Evakuering

Evakuering skal alltid skje ved brannalarm eller annen varsling om brann. UiO har pr i dag ingen andre tekniske muligheter til samlet evakuering enn å aktivere brannalarm. Ut over dette skal evakuering skje etter pålegg fra politi, brannvesen eller Vaktsentralen.

Innføring og bruk av talevarsling kan bidra til en systematisk og målrettet evakuering. I følge Vaktsentralen har UiO pr i dag ingen aktive talevarslingsanlegg. Dette er en løsning som bør vurderes utredet.

Etter at bygninger er evakuert, skal de evakuerte bli tatt hånd om, og ledet til egnet sted eller lokale. Dette er ikke ivare tatt på en god nok måte i eksisterende beredskapsplaner, og vil bli tatt med ved revisjon av planverket.

Ledelse, kultur og samhandling

Nøkkelen til god beredskap er tydelig og målrettet ledelse – både i reelle situasjoner og under øvelse. UiOs tiltak er derfor spesielt rettet mot ledelse. Våre ledere skal kunne den vedtatte beredskap ved UiO og i sin enhet. Bare slik får vi god linjeberedskap, og samtidig en god beredskapskultur på UiO som helhet. Dette grunnlaget legger vi gjennom risikovurderinger, øvelser, dokumentasjon og oppfølging.

Oppsummering og anbefaling

Erfaringer har vist at beredskapen ved UIO har fungert tilfredsstillende i de situasjoner som UIO har vært opp i de siste årene, men likevel er det forbedringspunkter. Spesielt kunnskapsbasert, målrettet ledelse og utvikling av en bevisst sikkerhetskultur vil ha prioritet.

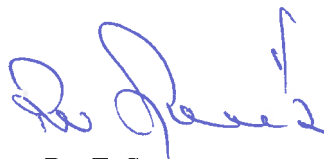
Beredskap er et lederansvar, derfor er det svært viktig at øverste ledelse ved de lokale enhetene tar ansvar for oppfølging av, og opplæring av ansatte i linjen, om UiOs beredskapsplaner og enhetens lokale beredskapsplaner.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar redegjørelsen til etterretning. Styret understreker viktigheten av gode beredskapsordninger, og anmoder universitetsledelsen å tilstrebe at foreslåtte tiltak iverksettes i alle deler av organisasjonen.

Styret ber om regelmessig oppdatering på beredskapssituasjonen ved universitetet.

Gunn-Elin Aa. Bjørnboe
universitetsdirektør

Per E. Syvertsen
teknisk direktør

